

Regionkontor vest

Deres ref:

Vår ref:
201201988-16

Dato:
21.03.2012

HØRINGSUTTALELSE VEDRØRENDE FORSLAG TIL ENDRINGER I STRAFFEGJENNOMFØRINGSLOVEN MV.

Det vises til region vest sitt brev av 8.2.12 som igjen viser til Justisdepartementets brev av 16.1.12 vedrørende angjeldende høring.

Bergen fengsel ønsker å uttale seg i saken hvor det refereres til følgende punkter i høringsnotatet:

5 Kriminalomsorgens tilgang til taushetsbelagte opplysninger om hemmelig telefonnummer.

Bergen fengsel forstår godt betydningen av at kriminalomsorgen får tilgang til denne type opplysninger i forbindelse med soningsinnkalling. Som det fremgår av høringsnotatet ser departementet for seg at det også kan være behov for tilgang til denne type opplysninger ved annen tjenstlig utøvelse av kriminalomsorgens oppgaver. Bergen fengsel vil da særlig nevne det behov som de lukkede anstalter har for å ivareta tilstrekkelig kommunikasjonskontroll i fengselet. Vi må til enhver tid vite hvem de innsatte kommuniserer med utad. Da vil det noen ganger være nødvendig at fengslet får tilgang til rette innehaver av et hemmelig abonnementsnummer. Dette kan også i noen sammenhenger være til gunst for innsatte, da manglende mulighet for fengselet å få verifisert et hemmelig telefonnummer vil kunne medføre at samtale ikke kan gjennomføres.

7 Overføringer mellom gjennomføringsformer – strgjfl. § 14

7.2.2 § 14 første ledd bokstav c

Bergen fengsel er av den klare oppfatning at § 14 bokstav c bør bli stående med den utforming den har i dag. Vi kan vanskelig se at det å bli gitt en skriftlig advarsel skal ses på samme måte som illeggelse av reaksjon. Dette kan ikke sammenlignes med type advarsler i form av reaksjonsalternativer som det opereres med i ulike disiplinærutvalg, som for eksempel advokatforeningens disiplinærutvalg.

Bergen fengsel mener det er en rettssikkerhetsgaranti at den innsatte ved å få en skriftlig advarsel gis mulighet til å endre sin atferd slik at det ikke blir nødvendig med en overføring. Før innsatte

Kriminalomsorgen region Vest

får en skriftlig advarsel, vil det som regel ha vært utvist en atferd fra innsatte som har resultert i tilsnakk, muntlige advarsler, mer konkret atferdsavtale eller forsøk på annen korrigerende tiltak fra fengselets side.

Alternativt overføringshjæmme ved denne type uakseptable atferd hos den innsatte vil ofte kunne være § 14 bokstav d. Da vil en overføring kunne finne sted uten at den innsatte på forhånd har fått en klar melding fra fengselet om følgende dersom atferden ikke endres.

Det er på dette grunnlaget det hevdes fra vår side at dagens regel også er god i forhold til den enkeltes rettssikkerhet.

Så sant det ikke vil være sikkerhetsmessig betenkelig eller tidsmessig nærmest umulig, skal innsatte som skal tvangsoverføres bli forhåndsvarslet. Dette uavhengig av om innsatte på forhånd har fått skriftlig advarsel om mulig konsekvens ved fortsatt uakseptabel atferd. Innsatte vil da før overføring finne sted, i alle fall ha en viss mulighet for å fremlegge sine grunner for at overføring ikke bør skje. Det kan jo tenkes at det av en eller annen grunn har skjedd en misforståelse eller at det foreligger særlige forhold som fengselet ikke tidligere kjente til, og det vil da selvsagt være i alles interesse at de faktiske forhold kommer frem, slik at man eventuelt unngår en utilrådelig overføring.

Innsatte har selvsagt også alltid muligheten til å påklage et vedtak på overføring. Er det tid og anledning kan selvsagt klagen bli realitetsbehandlet før overføring finner sted, men det vil det sjelden være i denne type saker. Uansett vil innsatte i forbindelse med en eventuell klagebehandling kunne fremlegge sitt syn og komme med alle sine grunner for at han ikke skulle vært overført.

Bergen fengsel kan ikke se at det er noe å hente på en endring av dagens regelverk slik dette er skissert som Alternativ 1. Det å i realiteten ilegge en reaksjon med hjemmel i en overføringsbestemmelse virker fremmed.

Bergen fengsel er av den klare oppfatning at en ikke må se på det at innsatte blir gitt en skriftlig advarsel som noe inngrep, tyngende eller bestemmende som skulle tilsi at dette er et enkeltvedtak med de regler som da gjelder. Når man, med rette, ser bort fra denne type skriftlige advarsler som en reaksjonsform overfor innsatte, kjennes det underlig å operere med klagemulighet i denne type saker. Innsatte rettssikkerhet bør være tilstrekkelig ivaretatt med klagemulighet på selve overføringsvedtaket ved en eventuell overføring.

En skriftlig advarsel må kun ses på som et hjelpende, ryddig, klargjørende og konkret veiledende tiltak fra fengselets side, hvor innsatte ikke bare blir orientert om at sin uakseptable atferd, men også hvilke konsekvenser det vil medføre dersom han ikke endrer sin atferd.

Hva gjelder Alternativ 2. Det fremgår av det ovennevnte at Bergen fengsel mener at § 14 c bør bli stående. Fengselet har ikke motforestillinger til hva som ellers fremgår videre i høringsnotatet under Alternativ 2. De tiltak som nevnes der er tiltak som også utøves i dag, og står ikke i motsetning til muligheten for å ilegge skriftlige advarsler. Det være seg relatert til § 14, som utelukkelse i medhold av § 37. Hva gjelder det siste er det Bergen fengsels vurdering at de beste grunner også taler for at også § 37 bokstav a blir stående.

7.2.3 § 14 første ledd ny bokstav f

Bergen fengsel følger de vurderinger og forslag som fremgår av høringsnotatet. Som det fremgår av høringsnotatet selv er også vi av den oppfatning at muligheten for overføring på dette grunnlag ikke bør være for vide. Det bør gjøres en konkret vurdering i det enkelte tilfelle. Dersom den innsatte har sterk tilknytning til nærområdet (barn og andre nærstående som det er av betydning å opprettholde kontakten med under soning) må kriminalomsorgen ved aktualitet forsikre seg om nødvendig forholdsmessighet og betydningen for de berørte.

7.2.5 § 14 nytt annet ledd.

Bergen fengsel følger for så vidt det som fremgår av høringsnotatet på dette punktet – i alle fall hva gjelder intensjonene. Vi er derimot noe betenkte over den vide mulighet en slik hjemmel vil gi fengslene til å overføre innsatte som ikke frivillig fremmer søknader om overføring. Det er en kjent sak at noen innsatte av ulike grunner ønsker å avsone hele sin straff i den lukkede anstalten de startet soningen i og hvor de etter egen oppfatning best har funnet seg til rette. Fengslene må være varsomme når det gjelder å overprøve den enkeltes oppfatning av hva som for den enkelte er en den mest hensiktsmessige eller beste soning. På den andre siden vil det ofte være gode grunner for fengslene å veilede, oppfordre og prøve å overbevise den innsatte om at det for ham finnes bedre og mer hensiktsmessige soningssteder. Dersom det vurderes som utilrådelig og nærmest uforsvarlig soning at innsatte får forsette sitt opphold i anstalten, bør nok overføring finne sted. I de tilfelle hvor § 14 sine andre bestemmelser ikke vil gi tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag, ser Bergen fengsel at det kan være behov for forelått hjemmelsgrunnlag. Men som vi gir uttrykk for over bør bestemmelsen, dets forskrift eller retningslinjer gi føringer for den begrensede bruken av en slik ny bestemmelse.

Eli Sjo
fengselsleder

Egil Hamarhaug
rådgiver